

Magyar Helsinki Bizottság

Információszabadság

Tanóraterv középiskolák számára¹

feladat	időtartam	feladat célja	leírás	eszközigény
1. film	15 perc	Egy jogeset interaktív feldolgozása. Az információszabadsághoz való jog érvényesülése a gyakorlatban.	A csoportokra osztott diákok megkapják a feladatlapot a cikkrészlettel és a kérdésekkel. Miután elolvasták a feladatlapot, közösen megnézzük a rövidfilmet. Ez után megkérjük a csapatokat, hogy válaszoljanak a kérdésekre, majd egy-egy csapat megválaszol egy-egy kérdést az egész osztály előtt.	Projektor, felület, youtube: https://www.youtube.com/watch?v=1F2pTo7hMno#t=317
2. osztálykirándulás	15 perc	Az információszabadság határainak vizsgálata egy konkrét ügyben. Érvek felsorakoztatása az	Az osztályfőnök drága osztálykirándulást szervez. Mindenkinek ötvenezer forintot kell befizetnie a kétnapos útra. A	Szerepkártyák, segítő kérdések

¹ A segédanyag elkészítését a *Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe* támogatta.

		<p>információsza- ság mellett és ellen. Cél: annak bemutatása, hogy a közpénzzel való gazdálkodásnak nyilvánosnak kell lennie, az azzal kapcsolatos adatok közérdekű adatok. A közérdekű adatoknak nyilvánosnak és bárki által megismerhetőnek kell lenniük.</p>	<p>kirándulást azonban a külvárosba szervezi, ahol sátrakban alszanak a diákok, és napi háromszor párizsis zsemlét esznek. A szülők számon kérik az osztályfőnököt. Mit követelhetnek? Mit tehet az osztályfőnök? A csoportvezető irányításával el is játszhatják a szülői értekezletet úgy, hogy a megfelelő szerepekbe helyezkednek (szülők, osztályfőnök, igazgató).</p>	
3. titok	15 perc	<p>Cél: annak bemutatása, hogy milyen típusú adatok léteznek, és azokat hogyan kell kezelni.</p>	<p>A diákokat annyi csoportra osztjuk, ahány kérdés van. Minden csoport egy kérdést kap, amit feltesz az oktatási minisztert játszó csoportvezetőnek , aki sajtótájékoztatót tart. A miniszter minden kérdésre megtagadja a válaszadást. A diákok, mint újságírók érveljenek, hogy melyik kérdésre köteles őszintén</p>	<p>Kérdések, az egyes adatok definíció</p>

			válaszolni, és mit tarthat titokban. A feladat végén ismertessük a diákokkal az egyes adattípusok definícióit, és azok alapján döntsük el közösen, hogy a jog szerint melyik kérdésre kell válaszolnia a miniszternek és melyikre nem.	
--	--	--	--	--

1. feladat: jogeset

Kik az ügy szereplői?

A Gazdasági Minisztérium, ami nem akarja kiadni a vadászrepülőgépekkel kapcsolatos költségek dokumentációját, és az újságíró, aki meg akarja szerezni ezeket az információkat, hogy aztán nyilvánosságra hozza azokat.

Mi a konfliktus?

A minisztérium nem akar kiadni olyan információkat, amik a közpénzhez kapcsolódnak, holott minden, közpénzzel kapcsolatos adat közérdekből nyilvános kell, hogy legyen.

Hogyan döntött a bíróság?

Az eljárás végén a bíróság arra kötelezte a minisztériumot, hogy adja ki az adatokat.

Milyen szerepet játszik a jogvédő szervezet az ügyben?

Jogi segítséget nyújtott az újságírónak.

2. feladat: osztálykirándulás

Szerepkártyák

1. osztályfőnök: Szeretnéd, ha az osztálynak lenne megtakarítása, de a szülő nem akarnak egy összegben elegendő pénzt befizetni. Ezért azt találod ki, hogy azt mondd, az osztálykirándulásra kell a pénz, de nem árulod el nekik a valódi célt, mert ismered őket: akkor azzal fognak jönni, hogy nincs szükség megtakarításra, majd befizetik a pénzt akkor, amikor szükség lesz rá. Ez nem valószínű, sok szülő késik a befizetésekkel.
2. szülő (ebből több is): Tudni akarod, mire költik az általad befizetett pénzt. Azzal érvelsz, hogy az osztálypénzt csak úgy lehet elkölteni, hogy a szülők pontosan tudják, mire megy el a befizetés. Az osztályfőnöknek számlákkal kell tudnia igazolnia, mire költötte el a pénzt az osztálykasszából.
3. igazgató: Próbálsz közös nevezőre hozni az álláspontokat, feloldani a konfliktust.

Segítő kérdések: Meg kell-e mondania, hogy mire költötte a pénzt? Elég, ha annyit mond, hogy nagyon drága volt az utazás, ezért voltak mostohák a körülmények? Hogyan kell igazolnia, amit elmondott?

3. feladat: titok

1. Hol és mikor szerezte a diplomáját?
2. Mennyi a fizetése?
3. Vannak gyerekei?
4. Házas?
5. Volt már eltörve a lába valaha?
6. Igaz, hogy halálos betegségben szenved?
7. Volt valaha büntetve?
8. Szereti a csokoládét?

Közérdekű adatok: minden olyan adat, ami az állam működésével függ össze. A közérdekű adatok nyilvánosak. (pl. a közpénz elköltése)

Személyes adatok: olyan adatok, amik az egyénhez kapcsolódnak, beazonosíthatóvá teszik az adatgazdát, és sorsukról is ő dönthet: titokban maradnak vagy megosztja őket másokkal. (pl. név, születési hely és idő)

Közérdekből nyilvános adatok: olyan személyes adatok, amik közérdekből nyilvánosak kell, hogy legyenek, ezért az egyén (az adatgazda) nem tarthatja titokban őket. (pl. az ítéletet hozó bírónak alá kell írnia a döntést, a képviselőknek vagyonnnyilatkozatot kell tenniük)

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe